

STRESZCZENIE W JEZYKU POLSKIM

Rak piersi jest najczęściej występującym nowotworem złośliwym u kobiet i cechuje się ciągle wzrastającą zachorowalnością. Wczesne rozpoznanie raka wpływa na lepszą skuteczność leczenia i dłuższe przeżycie chorych, dlatego też obecnie poszukuje się nowych, potencjalnych biomarkerów, które pozwoliłyby na wczesną diagnostykę tego typu nowotworu. Powszechnie oznaczanym markerem nowotworowym w diagnostyce raka piersi jest CA 15-3, jednakże nie wykazuje on wystarczającej przydatności diagnostycznej, zwłaszcza we wczesnych stadiach raka piersi. Dlatego koniecznym jest prowadzenie badań naukowych nad innymi markerami, które umożliwiłyby wczesne rozpoznanie nowotworu, a to umożliwi szybsze wdrożenie postępowania terapeutycznego i zwiększy szanse na wyleczenie.

Mając na uwadze powyższe w niniejszej rozprawie doktorskiej oceniono przydatność diagnostyczną stężeń wybranych stromielizyn (MMP-3, MMP-10) oraz matrylizyn (MMP-7, MMP-26) w osoczu pacjentek z rakiem piersi oraz grupach kontrolnych, które stanowiły pacjentki ze zmianami łagodnymi i kobiety zdrowe.

Do badań zakwalifikowano 120 kobiet chorych na raka piersi w różnym stopniu zaawansowania choroby – od I do IV stadium według klasyfikacji TNM. Grupa kontrolna składała się z 40 pacjentek ze zmianami łagodnymi w gruczole piersiowym i 40 pacjentek zdrowych. Badane enzymy oznaczono metodą ELISA, natomiast stężenie markera CA 15-3 oceniono metodą CMIA. Przydatność diagnostyczną oceniono wykorzystując parametry takie jak: czułość i swoistość diagnostyczna, wartość predykcyjna wyniku dodatniego i ujemnego oraz ocenę wielkości pola pod krzywą ROC.

W przebiegu raka piersi zaobserwowano wyższe stężenia MMP-3, MMP-7, MMP-10 i MMP-26 oraz CA 15-3 w osoczu pacjentek, co może świadczyć o ich wydzielaniu przez komórki nowotworowe. Co więcej, stężenia badanych stromielizyn

i matrylizyn wzrastały wraz z ze stopniem zaawansowania nowotworu, co może wskazywać na ich udział w rozwoju guza i wydzielaniu ich przez większą masę guza nowotworowego. MMP-10 może być użytecznym markerem w diagnostyce różnicowej pacjentek we wczesnych stadiach raka i pacjentek ze zmianami łagodnymi w gruczole piersiowym. We wczesnych stadiach nowotworu, jak i w całej grupie kobiet chorych na raka piersi, najwyższą przydatność diagnostyczną wykazano w przypadku MMP-10, zarówno w analizie pojedynczej, jak i łącznej z markerem CA 15-3.

Reasumując, uzyskane wyniki badań sugerują przydatność diagnostyczną we wczesnych stadiach raka piersi wybranych stromielizyn i matrylizyn, zwłaszcza w analizie łącznej z CA 15-3.